

2020 йил 25 январдан чиқа бошлаган

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН

Ижтимоий-сиёсий газета

№ 154 (1215), 2024 йил 2 август, жума

Миллий тикланишдан — миллий юксалиш сари

ЭРКИН КОНВЕРТАЦИЯ

ЗАМОНАВИЙ ИҚТИСОДИЁТНИ БАРПО ЭТИШНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ БЎЛДИ

Тараққиёт йўли

Отаётган ҳар бир тонг, ўтаётган ҳар бир кун бизни энг улуг, энг азиз айём — давлатимиз мустақиллигининг ўттиз уч йиллик байрамига тобора яқинлаштирумокда. Президентимизнинг жорий йил 18 июндағи “Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг ўттиз уч йиллик байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш тўғрисида”ги карорига мувофиқ, айни кунларда бутун мамлакатимиз бўйлаб чинакам умумхалқ байрамини озодлик ва саодат айёми сифатидаги кўтаринки кайфиятда кутиб олиш ҳамда янги йўзбекистоннинг бугунги тараққиёт даражаси, юқсанлиш суръатларига муносаби тарзда нишонлашга ҳозирлик кўримокда.

Шу маънода, бугун миллий мустақилликни мустақимлаш ўйлайдаги тарихий ислоҳотлар, шу жумладан, сўм ва конвертация мавзусига тўхталишнинг айни мавриди, деб ўйладик. Бинобарин сўм жорий этилиши ва эрkin конвертация билан бўғлиқ иккى мухим воқеа иқтисодий барқарорликни таъминлаш воситаси ўла-роқ миллий мустақилликни мустақимлашда мухим аҳамиятга эга.

Замонавий иқтисодиётини барпо этишида алоҳида ўрни бўлган миллий пул бирли-кини

гининг жорий этилиши ва конвертацияси чөн кайси давлатда осонлик билан ҳал қилинмаган. Кўйида айнан ана шу жараёнлар мамлакатимизда қандай амалга оширилгани ҳақида фикр юритамиш.

Конвертация — мамлакатимизда янги йўзбекистонни барпо этиш, Учинчи Ренесанс пойдеворини яратишдек буюк мақсадлар йўйида бошланган тарихий янгиланишлар, улкан ва халқпарвар ислоҳотларнинг илк ишончларидан. Бошқача айтганда, жорий йил 5 сентябрда сўмни хорижий валотага конвертация қўлишини эркинлаштириш бошланганига 7 йил тўлади. Бунинг ижтимоий-иктисодий аҳамияти ҳақида фикр юритишдан оддин миллий пул бирлигимиз — сўмнинг жорий этилишига тўхтаби ўтсақ, мақсадга мувофиқ бўлади, назаримда.

Миллий валюта

Мустақилликка эришган ёш давлатлар олдида турган ўта мухим вазифалардан бири миллий пул бирлигига эга бўлишидир. 1991-1992 йилларга хэйлан бир қайтсан. Юргимиз истиколла эришган, лекин собиқ итифоқ ҳудудида рубль ҳамон умумий пул бирлиги вазифасини бажарарди. Мустақил давлатлар зудлик билан ўз миллий пул тизимини яратishi талаб этилади.

► Давоми 3-бетда

Хушхабар

МУЗАФФАРБЕК ТЎРАБОЕВ БРОНЗА МЕДАЛЬ СОҲИБИ!

Париж мезбонлик қилаётган XXXIII ёзги Олимпия ўйинлари қизгин паллага кирмоқда. Тўрт йилликнинг энг нуғузли мусобақаларини катта кизиқиши билан кузатиб бораётган ҳамортулларимиз спортчиларимиз галабасини, медаллар кутаётгани ҳам бор гап.

Куни кечга спортиларимиз кўлга кирган медаллар сони яна биттага кўпайди.

Дэндо бўйича йўзбекистон терма жамоаси аъзоси Музаффарбек Тўрабоев

бронза медаљ учун кечган баҳса испанияни Николоз Шеразадиши устидан галабага эришиб, дедагиямиз хисобини иккичи медаль билан бойитди.

Галаба барчамизга муборак бўлсин!

Нуқтаи назар

МУАММОЛАР ОЧИҚ АЙТИЛГАНДА...

Туризмни рибоълантириш бўйича қўрилаётган чора-тадбирлар самараси

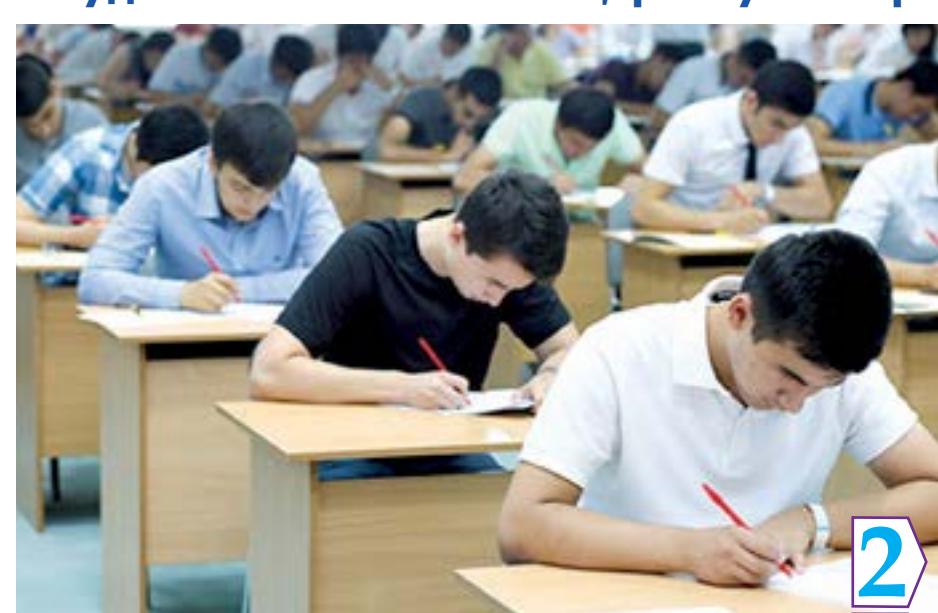
Ҳар бир соҳа ривожи яратилган шарт-шароит ва имкониятларга боғлиқ. Шу жиҳатдан мамлакатимиз туризм соҳасида юз беряётган ўзгаришлар замирида ана шундай саъй-харакатлар мұжассам, десак бўлади. Бунинг натижасида жорий йўлининг олти ойида мамлакатимизга 3,5 миллиондан ортиқ хорижлик сайёҳ келди. “Ўзбекистон бўйлаб саёҳат қил!” дастури доирасида худудлар бўйича 12 миллион 716 минг юртдошимиз саёҳатга чиқди. Туризм ва ёндош йўналишларда 26 мингдан ортиқ янги иш ўрни яратилди.

Худудларда 68 янги меҳмонхона ва 11 хостел фаoliyatiga ўйлга кўйилди. Жойлаштириш воситалари сони 5773 тага етиб, улардаги ўринлар 151 мингдан оши. 150 ва оиласидаги меҳмон уй очилиши, уларнинг умумий сони 3554 тани, ўринлар сони эса 31 минг 712 тани ташкил этиди. Туристлар учун хизмат кўрсатувчи 427 та янги туристик ташкилот ва турагент ишга туширилди. Бугун мам

► Давоми 5-бетда

Кечак ва бугун

БИРИНЧИ АВГУСТ ЭСИНГИЗДАМИ? Ёхуд миллат келажагига қарши ўйинлар

Яқин йилларгача Сурхондарёда ўйл инфраструктураси хусусидаги ташабbusлар кўзга ташланмасди.

Масалан, ҳалқаро аҳамиятга молиқ магистрал йўллар орқали кўшиш Тожикистан ва Афғонистонга жуда кам қатонлар амалга ошириларди. Воҳани мамлакатнинг бошқа худудлари билан бўғловчи биргина автомобиль ўйли — Термиз-Дарбанд йўйалишига мурожаат қилинади. Биргина мисол, вилоятнинг шимолий қисми — Сарисюё, Денов, Узун туманлари аҳамиятга мөнгистаётган ўйли — Термиз сари қарийб 140-150 километр ўйл босиб, асосий ўйларни туши олган ҳолда яна Қашқадарё чегарасига қадар 300 километрга яқин ўйл юриси лозим бўларди.

► Давоми 2-бетда

ОЛТИ СОАТЛИК МАСОФА ИККИ СОАТГА ҚИСКАРАДИ

Обод манзиллар

Халқ эртакларидаги манзилга етиш учун ўйл юрибди, ўйл юрса ҳам мўл жардиди, деган ифода қўлланишидан хабарингиз бор. Охир-окибат қаҳрамон йўл азоби — гўр азобини бошидан кечириб, белгилангандай жойга етиб боради. Барча замонларда йўллар элларни элларга, манзилларни манзилларга, имкониятларни имкониятларга, иктисолидётни иктисолидётга боғлаган. Бугунги кунда ҳам давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан бири — йўллар сифатини яхшилаш. Йўл аҳоли ва транспорт воситалари ҳаракатланиши учун куайликлар яратишга хизмат қилади.

2

Одил ОЛИМЖОНОВ,
Иқтисодий тадқиқотлар ва
ислоҳотлар маркази бош илмий
ходими, иқтисодиёт фанлари
доктори, профессор

Бошланиши 1-бетда

Ўзбекистон ўз миллий пул бирлигини 3 босқичда жорий этди. Биринчи босқичда 1992 йилнинг январидан истеъмол бозорини ҳимоялаш ва маҳсулотларни фақат Ўзбекистон фуқароларига сотиш учун бир марта ишлатиладиган купонли карточкалар чоп этилди.

Купонли карточкалар газета қозогида

долзарб бўлди. Чунки миллий валютани бошقا валюталарга конвертация қилмасдан иқтисодий ҳамкор давлатлар билан савдо-сотик алжаларни тўлақонли амалга ошириш қишин эди.

1994 йилдан 2017 йил 5 сентябрга қадар конвертация тўғри ташкил этилмади, у турли чеклов ва тўсиқлар билан амал қилди. Сўмнинг конвертациясини бошшариш учун марказий иқтисодий идоралар ва вазирликлар вакилларидан иборат маҳсус комиссиялар тузилди. Улар умумдавлат манфаатларига хизмат қиласидаги объектлар курилиши учун импорт қилинадиган технология, техника, ускуна ва жиҳозлар, ўзимизда ишлаб чиқариладиган озиқ-овқат маҳсулотлари, бизда кўрсатилмайдиган хизматлар учун конвертацияга руҳсат берар эди.

Бундай конвертация Марказий банк расмий курси атрофида амалга ошириларди. 2017 йилнинг август ойи охириларда тикорат банкларининг алмашув курси билан "кора бозор" курси тўғасидаги фарқ деярли 2 баробар эди. Бундан ташкари, биржа курси ҳам бор эди. Сўмнинг деярли 4 хил курси мавжудлиги, конвертациянинг чекланган иқтисодиёт ривожига жиҳдий тўсиклардан бирига яйланди.

Хужжатларда валюта курси унга талаб ва таклиф асосида аниқлананини кераклиги қайдиган бўлса-да, амалиётда бу тартиба риоя қилинадиган. Тўғри, валюта бозорини либераллаштириш борасида айрим тадбирлар ўтказилди.

Жўмладан, 2003 йил 15 октябрдан Ўзбекистон Республикаси Халқаро валюта жамгармаси битимининг VIII моддасидаги маҳбубиятни қабул қилинди. Натижада корхоналар жорий операторлар бўйича конвертацияни амалга ошириши имкониятига эга бўлиши керак эди. Лекин амалда бу иш ҳам ниҳоясига етказилмади.

Хулаш, ўша даврда ҳақиқий бозор иқтисодиётiga ўта олмаганимизнинг сабабларидан бирни валюта сиёсатида бозор итифоқ рублига ҳамда Россия Федерацияси давлати Банкининг 1993 йил нисбасидаги қозоз пулларига 1:1 нисбатда мумкин борисиди.

Янги пул бирлиги "сўм-купон" деб атalgани билан купорода номи "сўм" деб ёзилган эди. Ўша пайтда рубль асосий пул бирлиги сифатида амал қилаётган шароити Ўзбекистон раҳbarияти бирдан янги миллий пулга ўтишини мақсадда мувофиқ эмас, деб ҳисоблади.

Сўм-купон Англияning "Harrison & Sons Ltd" пул фабрикасида чоп этилди. У 12 та купорода, яъни 1, 3, 5, 10, 25, 50, 100, 200, 500, 1000, 5000 ва 10000 сўм-купон шаклида ишлаб чиқарилди. Сўм-купон 1993 йил 15 ноябрдан 1994 йил 1 августга кадар, яъни 9,5 ой мумалала бўлди.

Янги бозор механизми

2017 йил 5 сентябрда мамлакатимиз иқтисодий сиёсатида ўта муҳим воқеа юз берди. Миллий пул бирлигимиз бўлмиши

Бунда миллий валюта курсини чет эл валютасига талаб ва таклифа асосан белгилаш жорий қилинди ҳамда чет эл валюталарини сотилиши, сотиб олиниши ва тасаруф қилинини борасидаги аввал мавжуд бўлган чекловлар бекор қилинди.

2017 йил 5 сентябрда сўмнинг АҚШ долларига нисбатан қиймати Марказий банк расмий курси бўйича эмас, балки "кора бозор" курси, яъни 8100 сўм миқдорида этиб белгиланди. Конвертацияни бозор курсида бошшаша қарор қилинини кетта жасорат эди. Чунки конвертация бошланиши арафасида Марказий банк расмий курси бўйича бир доллар 4210,35 сўмга тенг эди.

Конвертацияни бозор курси билан бошланганда иқтисодиёт кўйламини кўрсатувчи ўта муҳим ячиқ маҳсулот, бинклар капитали, активлари, депозитлари каби иқтисодий кўрсаткичларимизнинг хорижий валютада ҳисобланган миқдори айнан шунчак, яъни 2 баробар камайиб кетарди.

Конвертацияни Марказий банк расмий курси асосида белгилаш эса валюта

хўйилди. Мазкур масалага қизиқсан барча ҳамюнларимиз лойиҳага нисбатан ўз фикр ва муҳоҳазаларни баён этди. Порталга тушган таклифлар валюта сиёсатини эркинлаштириш бўйича қабул қилинган фармонидан бўйишга хизмат қилди.

Мамлакатимизда миллий валютани хорижий валюталарга эрkin конвертацияни килининг мактабатимизда кўйилган чеклов олиб

ташланди. Конвертацияни бозор курсида сотиб олишига мажбурланади. Яъни

конвертация учун топшрилган пулнинг эгаси ўз маблагидан шу вақт ичада фойдалана олмади. Бу усул иқтисодий ҳаётта қанчалик салбий таъсир кўрсатсанганин маблагини ўз вақтида конвертацияни килиб бермагани туфайли банкрот бўлган кўп-лаб тадбиркорлар алам билан эслайди.

Сўм конвертацияни миллий ишлаб чиқарувчиларини ташкил ва ички бозорлардаги рақобатборошлигини ошириши ҳам катта

хисса қўйди. Гап шундаки, сўмни конвертацияни килининг мактабатимизда кўйилган чеклов олиб ташланди. Шунга қарамай, кўпчилик тадбиршарларимиз, ҳатто хорижга давлатни учун бориш ва фарзандларини ўнинг ўқишига пул тўлаш учун маблагини "кора бозор"дан юнкори курсда сотиб олиши мажбур бўлди.

Хорижий инвесторга ҳар қанча имтиёз берсангиз ва жозибадор муҳит яратсангиз, лекин миллий пул бирлигингиз эрkin конвертацияни килиниса, уларнинг кўпти бизнес қилиши учун мамлакатининг келишига жазм қила олмайди. Негаки хорижий сармоядор бундай шароитга кўнихиши қийин. У бошда давлатлардан олиб келган валютасини хоҳлаган пайтда ва хоҳлаган миқдорда конвертацияни қилиш, айнича, ўзи ишлаб топган фойдани бошшаша сотиб олиб келган чекловни килиб ҳархукуга эга бўлиши керак. Мазкур хужжат билан юртимизда ана шундай шароит яраттилди. Бу эса мамлакатимизга хориждан келаётган инвестицияни ҳажменинг кескин ошишига ҳуқуқий иштакни бўйишга хизмат қилди.

Хорижий инвесторга ҳар қанча имтиёз берсангиз ва жозибадор муҳит яратсангиз, лекин миллий пул бирлигингиз эрkin конвертацияни килиниса, уларнинг кўпти бизнес қилиши учун мамлакатининг келишига жазм қила олмайди. Негаки хорижий сармоядор бундай шароитга кўнихиши қийин. У бошда давлатлардан олиб келган валютасини хоҳлаган пайтда ва хоҳлаган миқдорда конвертацияни қилиш, айнича, ўзи ишлаб топган фойдани бошшаша сотиб олиб келган чекловни килиб ҳархукуга эга бўлиши керак. Мазкур хужжат билан юртимизда ана шундай шароит яраттилди. Бу эса мамлакатимизга хориждан келаётган инвестицияни ҳажменинг кескин ошишига ҳуқуқий иштакни бўйишга хизмат қилди.

Хорижий инвесторга ҳар қанча имтиёз берсангиз ва жозибадор муҳит яратсангиз, лекин миллий пул бирлигингиз эрkin конвертацияни килиниса, уларнинг кўпти бизнес қилиши учун мамлакатининг келишига жазм қила олмайди. Негаки хорижий сармоядор бундай шароитга кўнихиши қийин. У бошда давлатлардан олиб келган валютасини хоҳлаган пайтда ва хоҳлаган миқдорда конвертацияни қилиш, айнича, ўзи ишлаб топган фойдани бошшаша сотиб олиб келган чекловни килиб ҳархукуга эга бўлиши керак. Мазкур хужжат билан юртимизда ана шундай шароит яраттилди. Бу эса мамлакатимизга хориждан келаётган инвестицияни ҳажменинг кескин ошишига ҳуқуқий иштакни бўйишга хизмат қилди.

Хорижий инвесторга ҳар қанча имтиёз берсангиз ва жозибадор муҳит яратсангиз, лекин миллий пул бирлигингиз эрkin конвертацияни килиниса, уларнинг кўпти бизнес қилиши учун мамлакатининг келишига жазм қила олмайди. Негаки хорижий сармоядор бундай шароитга кўнихиши қийин. У бошда давлатлардан олиб келган валютасини хоҳлаган пайтда ва хоҳлаган миқдорда конвертацияни қилиш, айнича, ўзи ишлаб топган фойдани бошшаша сотиб олиб келган чекловни килиб ҳархукуга эга бўлиши керак. Мазкур хужжат билан юртимизда ана шундай шароит яраттилди. Бу эса мамлакатимизга хориждан келаётган инвестицияни ҳажменинг кескин ошишига ҳуқуқий иштакни бўйишга хизмат қилди.

Хорижий инвесторга ҳар қанча имтиёз берсангиз ва жозибадор муҳит яратсангиз, лекин миллий пул бирлигингиз эрkin конвертацияни килиниса, уларнинг кўпти бизнес қилиши учун мамлакатининг келишига жазм қила олмайди. Негаки хорижий сармоядор бундай шароитга кўнихиши қийин. У бошда давлатлардан олиб келган валютасини хоҳлаган пайтда ва хоҳлаган миқдорда конвертацияни қилиш, айнича, ўзи ишлаб топган фойдани бошшаша сотиб олиб келган чекловни килиб ҳархукуга эга бўлиши керак. Мазкур хужжат билан юртимизда ана шундай шароит яраттилди. Бу эса мамлакатимизга хориждан келаётган инвестицияни ҳажменинг кескин ошишига ҳуқуқий иштакни бўйишга хизмат қилди.

Хорижий инвесторга ҳар қанча имтиёз берсангиз ва жозибадор муҳит яратсангиз, лекин миллий пул бирлигингиз эрkin конвертацияни килиниса, уларнинг кўпти бизнес қилиши учун мамлакатининг келишига жазм қила олмайди. Негаки хорижий сармоядор бундай шароитга кўнихиши қийин. У бошда давлатлардан олиб келган валютасини хоҳлаган пайтда ва хоҳлаган миқдорда конвертацияни қилиш, айнича, ўзи ишлаб топган фойдани бошшаша сотиб олиб келган чекловни килиб ҳархукуга эга бўлиши керак. Мазкур хужжат билан юртимизда ана шундай шароит яраттилди. Бу эса мамлакатимизга хориждан келаётган инвестицияни ҳажменинг кескин ошишига ҳуқуқий иштакни бўйишга хизмат қилди.

Хорижий инвесторга ҳар қанча имтиёз берсангиз ва жозибадор муҳит яратсангиз, лекин миллий пул бирлигингиз эрkin конвертацияни килиниса, уларнинг кўпти бизнес қилиши учун мамлакатининг келишига жазм қила олмайди. Негаки хорижий сармоядор бундай шароитга кўнихиши қийин. У бошда давлатлардан олиб келган валютасини хоҳлаган пайтда ва хоҳлаган миқдорда конвертацияни қилиш, айнича, ўзи ишлаб топган фойдани бошшаша сотиб олиб келган чекловни килиб ҳархукуга эга бўлиши керак. Мазкур хужжат билан юртимизда ана шундай шароит яраттилди. Бу эса мамлакатимизга хориждан келаётган инвестицияни ҳажменинг кескин ошишига ҳуқуқий иштакни бўйишга хизмат қилди.

Хорижий инвесторга ҳар қанча имтиёз берсангиз ва жозибадор муҳит яратсангиз, лекин миллий пул бирлигингиз эрkin конвертацияни килиниса, уларнинг кўпти бизнес қилиши учун мамлакатининг келишига жазм қила олмайди. Негаки хорижий сармоядор бундай шароитга кўнихиши қийин. У бошда давлатлардан олиб келган валютасини хоҳлаган пайтда ва хоҳлаган миқдорда конвертацияни қилиш, айнича, ўзи ишлаб топган фойдани бошшаша сотиб олиб келган чекловни килиб ҳархукуга эга бўлиши керак. Мазкур хужжат билан юртимизда ана шундай шароит яраттилди. Бу эса мамлакатимизга хориждан келаётган инвестицияни ҳажменинг кескин ошишига ҳуқуқий иштакни бўйишга хизмат қилди.

Хорижий инвесторга ҳар қанча имтиёз берсангиз ва жозибадор муҳит яратсангиз, лекин миллий пул бирлигингиз эрkin конвертацияни килиниса, уларнинг кўпти бизнес қилиши учун мамлакатининг келишига жазм қила олмайди. Негаки хорижий сармоядор бундай шароитга кўнихиши қийин. У бошда давлатлардан олиб келган валютасини хоҳлаган пайтда ва хоҳлаган миқдорда конвертацияни қилиш, айнича, ўзи ишлаб топган фойдани бошшаша сотиб олиб келган чекловни килиб ҳархукуга эга бўлиши керак. Мазкур хужжат билан юртимизда ана шундай шароит яраттилди. Бу эса мамлакатимизга хориждан келаётган инвестицияни ҳажменинг кескин ошишига ҳуқуқий иштакни бўйишга хизмат қилди.

Хорижий инвесторга ҳар қанча имтиёз берсангиз ва жозибадор муҳит яратсангиз, лекин миллий пул бирлигингиз эрkin конвертацияни килиниса, уларнинг кўпти бизнес қилиши учун мамлакатининг келишига жазм қила олмайди. Негаки хорижий сармоядор бундай шароитга кўнихиши қийин. У бошда давлатлардан олиб келган валютасини хоҳлаган пайтда ва хоҳлаган миқдорда конвертацияни қилиш, айнича, ўзи ишлаб топган фойдани бошшаша сотиб олиб келган чекловни килиб ҳархукуга эга бўлиши керак. Мазкур хужжат билан юртимизда ана шундай шароит яраттилди. Бу эса мамлакатимизга хориждан келаётган инвестицияни ҳажменинг кескин ошишига ҳуқуқий иштакни бўйишга хизмат қилди.

Хорижий инвесторга ҳар қан

Шукух

Дилором ЁРМАТОВА,
профессор

► Бошланиши 1-бетда

Нон — бебаҳо, таърифига сўз етмайдиган, инсон учун тенги йўқ кийматга эга, муборак инъом. Уни ҳаётга менгашга ҳаклимиз, “Авесто”да ноннинг табаруқлиги эътироф этилиб, бугдой бундай таъриф берилади: “...Тупроқда бугдой ўстирилганда девлар терга тушиб қўйналади. Қачонки донни хирмонда совуришга тушгандан девлар күчисизланд, оқиз ҳолга тушади. Қачонки уй бекалари ҳозонида ундан овқат пишира бошлаганида девлар кўрқанидан шамолдек учуб гоййи бўлади”.

Далаларда босини эгиб, солланиб турган бугдой бошоқларини фермер ёки деҳқон 9-10 ой мобайнида далада елиб-югуриб етишириди. Ўйлаб кўринг, ерга тушган бир дона дон нон бўлгунига қадар қанча одам тер тўкади? Ерга тушган дон ўз-ўзидан нонга айланиб қолмайди-ку!

Гапни нега ўзикдан бошлади. Чунки бугун дунёнинг қайсидир жойида очарчилкдан азият чекаётган одамлар сони икка баробар ортиб, 1 миллиард 600 миллиондан ошиб кетди. Экология, табиат инжикларни, турли оғату талафотлар туфайли

ЎЗБЕК БУГДОЙИ

Ҳаётга менгзалувчи неъматни етиширишдаги ишларга бир назар

зарур озиқ-овқат маҳсулотларини етишириш ҳам анча мураккаблашиб бормоқда.

Шу боис, Ўзбекистонда ахолини озиқ-овқат билан тўла-тўқис таъминлаш масаласи энг биринчи вазифа сифатига белгилаб олинган ба мақсаддаги савъ-ҳаракатлар самара бермоқда. Қўрилаётган чора-тадбирлар туфайли далаларда замонавий технологиялар кўлланб, дон етишириши ҳажми йилдан йилга ошиб боряпти. Ваҳоланки, бир вақтлар республикамида серхоси бугдой нави деярли йўқ эди. Шу боис, хашаки бугдой сифатида яратилган “Улугбек-600” нави катта майдонларга экиларди. Ушбу навдан ёпиладиган ноннинг ҳамири тандирда турмай, буюк британиялик фермер мазкур кўрсаткини 179,6 центнерга етказганд.

Бундан ташкари, дехқон танлаши мумкин бўлган “Безостая-1”, “Интенсивная” навлари сувли ерда ва “Кизил шарқ”, “Сурхак” каби навлар лалми майдонларда экиларди, холос. Бугун esa республикамиз далаларида давлат реестрига киритилинг 76 та юшони, 13 та қаттиқ бугдой нави экилиб, юқори ҳосил олинингмоқда. Хосилдорлик гектарига 75-85 ёки

100 центнерга етказаётган фермерларимиз сафи ҳарнайиб боряпти.

Албатта, юқори ҳосил олиш замонида катта меҳнат ётади. Йиги навлар яратилишида соҳа олимлари, таҳжабири фермерлар ҳамкорлиги самара беради. Ана шу омилкорлик туфайли ҳозир Германияда гектаридан 75,3 центнергача, Францияда 68 центнергача, Мисрда 64 центнергача, Хитойда 57 центнергача бугдой ҳосили етишириллади. Бу борада рекордилар ҳам йўқ эмас. Ҳусусан, 2020 йилда янги зеландиялик фермер бир гектар ердан 174 центнер ҳосил олишига эришган бўлса, буюк британиялик фермер мазкур кўрсаткини 179,6 центнерга етказганд.

Юртимизда ҳам буғдойдан юқори ҳосил олиш учун қатор ишлар қилинмоқда. Аввало, мамлакатимиз қишлоқ ҳўжалигини ривоҷлантириш учун янги қарор ва қонунлар ҳаётга татбиқ этилмоқда. Соҳага ҳориж технологияси изчил жорий қилингани. Четдан келтирилган серхоси, ҳашарот ва қасалликларга нисбатан чидамли бугдой навларни экологик синонлардан ўтказилмоқда. Пировардида ишлаб

чиқаришга серхосил, янги селекцион навларни кириб келиб, улар экиладиган майдон 600 минг гектардан оши.

Галла ҳосилдорлиги ортишига яна бир сабаб шуки, фермер ҳўжаликларига дон етишириши учун ажратилган имтиёзлари кредит маблагдиган эркин фойдаланиш ҳамда хизмат кўрсатувчи ва ресурс етиказиб берувчиликни ихтиёрий танлаш ҳуқуки берилди. Донин давлат томонидан ҳарид қилиш ва сотиш нарихи бекор қилиниб, биржа механизми жорий этилганда галла етишириувчилар манфаатдорлигини таъминлайди. Шунингдек, жорий 5 мингектарда ҳосил олишига эришган бўлса, буюк британиялик фермер мазкур кўрсаткини 179,6 центнерга етказганд.

Мамлакатимизда галла ҳосил ҳам алоҳида ўрин тутади. Андикон вилоятидаги ғонда 600 минг гектардан оши.

Бугун саккиз қаторли техникалардан

фойдаланиш галланни экиш жараенини тезлаштириб, 12-14 кунда якунлаш имконини берди. Бинобарин, бу техника оддинингиси иккى кунда уddyалаган ишни бир кунда ба-

жаради.

Энди фермерларимиз сув тақчилигини хис этиб, меҳнат қилингти.

Республикамизда БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ ҳўжалиги ташкилоти (FAO) билан биргалиқда янги замонавий технологиялар устида ишланмоқда.

Мамлакатимизда галла ҳосил ҳам алоҳида ўрин тутади. Андикон вилоятидаги ғонда 600 мингектардан оши.

Галла ҳосилдорлиги ортишига яна бир сабаб шуки, фермер ҳўжаликларига дон етишириши учун ажратилган имтиёзлари кредит маблагдиган эркин фойдаланиш ҳамда хизмат кўрсатувчи ва ресурс етиказиб берувчиликни ихтиёрий танлаш ҳуқуки берилди. Донин давлат томонидан ҳарид қилиш ва сотиш нарихи бекор қилиниб, биржа механизми жорий этилганда галла етишириувчилар манфаатдорлигини таъминлайди. Шунингдек, жорий 5 мингектарда ҳосил олишига эришган бўлса, буюк британиялик фермер мазкур кўрсаткини 179,6 центнерга етказганд.

Чиндан ҳам инсон акл-заковати, меҳнати, гайрати билан кўзланган мақсадларга эришиллади. Колаверса, мамлакатимизда фермер ва дехқонларни, галла-корларни кўллаб-куватлашга қартилган ҳуқукий-мевъерий ҳужжатлар измил амалиётта киритилмоқда. Янги техника ва технологиялар ишга туширилган. Олимларимиз сифатли ва серхосил, турли стресс омилларга чидамли навларни яратса, иккинчидан, ҳориждан келтирилган, қалалик ҳашаротларга чидамли, серхосил навларни республикамиз тупроқ-иклим шаронтига мослаштириб, фермер ҳўжаликларига учун ҳуқукини таъминлайди.

Самарқанд вилояти Пахтакор туманинда “Мирзаев Шуҳра Кенжавич” галла-корлик кластери, Ишхон туманинда “Равот янги ерлари”, Каттакўргон туманинда

ишилга олиб чиқаётган ҳозирги даврда бу жуда аҳамиятлидир.

Донин борнинг нони бор. У хотиржам яшашга ҳажди. Зотан, дунёдаги энг яхши, ўхшаш йўқ ҳид янги ёпилган нон ва тинч ухлаётган гўдук ҳидидир. Дунёда кузатиётган турли вазиятлар, глобал муммомлар озиқ-овқат хавфзилигини асосий масалага олиб чиқаётган ҳозирги даврда бу жуда аҳамиятлидир.

Донин борнинг нони бор. У хотиржам яшашга ҳажди. Зотан, дунёдаги энг яхши, ўхшаш йўқ ҳид янги ёпилган нон ва тинч ухлаётган гўдук ҳидидир. Дунёда кузатиётган турли вазиятлар, глобал муммомлар озиқ-овқат хавфзилигини асосий масалага олиб чиқаётган ҳозирги даврда бу жуда аҳамиятлидир.

Донин борнинг нони бор. У хотиржам яшашга ҳажди. Зотан, дунёдаги энг яхши, ўхшаш йўқ ҳид янги ёпилган нон ва тинч ухлаётган гўдук ҳидидир. Дунёда кузатиётган турли вазиятлар, глобал муммомлар озиқ-овқат хавфзилигини асосий масалага олиб чиқаётган ҳозирги даврда бу жуда аҳамиятлидир.

Донин борнинг нони бор. У хотиржам яшашга ҳажди. Зотан, дунёдаги энг яхши, ўхшаш йўқ ҳид янги ёпилган нон ва тинч ухлаётган гўдук ҳидидир. Дунёда кузатиётган турли вазиятлар, глобал муммомлар озиқ-овқат хавфзилигини асосий масалага олиб чиқаётган ҳозирги даврда бу жуда аҳамиятлидир.

Донин борнинг нони бор. У хотиржам яшашга ҳажди. Зотан, дунёдаги энг яхши, ўхшаш йўқ ҳид янги ёпилган нон ва тинч ухлаётган гўдук ҳидидир. Дунёда кузатиётган турли вазиятлар, глобал муммомлар озиқ-овқат хавфзилигини асосий масалага олиб чиқаётган ҳозирги даврда бу жуда аҳамиятлидир.

Донин борнинг нони бор. У хотиржам яшашга ҳажди. Зотан, дунёдаги энг яхши, ўхшаш йўқ ҳид янги ёпилган нон ва тинч ухлаётган гўдук ҳидидир. Дунёда кузатиётган турли вазиятлар, глобал муммомлар озиқ-овқат хавфзилигини асосий масалага олиб чиқаётган ҳозирги даврда бу жуда аҳамиятлидир.

Донин борнинг нони бор. У хотиржам яшашга ҳажди. Зотан, дунёдаги энг яхши, ўхшаш йўқ ҳид янги ёпилган нон ва тинч ухлаётган гўдук ҳидидир. Дунёда кузатиётган турли вазиятлар, глобал муммомлар озиқ-овқат хавфзилигини асосий масалага олиб чиқаётган ҳозирги даврда бу жуда аҳамиятлидир.

Донин борнинг нони бор. У хотиржам яшашга ҳажди. Зотан, дунёдаги энг яхши, ўхшаш йўқ ҳид янги ёпилган нон ва тинч ухлаётган гўдук ҳидидир. Дунёда кузатиётган турли вазиятлар, глобал муммомлар озиқ-овқат хавфзилигини асосий масалага олиб чиқаётган ҳозирги даврда бу жуда аҳамиятлидир.

Донин борнинг нони бор. У хотиржам яшашга ҳажди. Зотан, дунёдаги энг яхши, ўхшаш йўқ ҳид янги ёпилган нон ва тинч ухлаётган гўдук ҳидидир. Дунёда кузатиётган турли вазиятлар, глобал муммомлар озиқ-овқат хавфзилигини асосий масалага олиб чиқаётган ҳозирги даврда бу жуда аҳамиятлидир.

Донин борнинг нони бор. У хотиржам яшашга ҳажди. Зотан, дунёдаги энг яхши, ўхшаш йўқ ҳид янги ёпилган нон ва тинч ухлаётган гўдук ҳидидир. Дунёда кузатиётган турли вазиятлар, глобал муммомлар озиқ-овқат хавфзилигини асосий масалага олиб чиқаётган ҳозирги даврда бу жуда аҳамиятлидир.

Донин борнинг нони бор. У хотиржам яшашга ҳажди. Зотан, дунёдаги энг яхши, ўхшаш йўқ ҳид янги ёпилган нон ва тинч ухлаётган гўдук ҳидидир. Дунёда кузатиётган турли вазиятлар, глобал муммомлар озиқ-овқат хавфзилигини асосий масалага олиб чиқаётган ҳозирги даврда бу жуда аҳамиятлидир.

Донин борнинг нони бор. У хотиржам яшашга ҳажди. Зотан, дунёдаги энг яхши, ўхшаш йўқ ҳид янги ёпилган нон ва тинч ухлаётган гўдук ҳидидир. Дунёда кузатиётган турли вазиятлар, глобал муммомлар озиқ-овқат хавфзилигини асосий масалага олиб чиқаётган ҳозирги даврда бу жуда аҳамиятлидир.

Донин борнинг нони бор. У хотиржам яшашга ҳажди. Зотан, дунёдаги энг яхши, ўхшаш йўқ ҳид янги ёпилган нон ва тинч ухлаётган гўдук ҳидидир. Дунёда кузатиётган турли вазиятлар, глобал муммомлар озиқ-овқат хавфзилигини асосий масалага олиб чиқаётган ҳозирги даврда бу жуда аҳамиятлидир.

Донин борнинг нони бор. У хотиржам яшашга ҳажди. Зотан, дунёдаги энг яхши, ўхшаш йўқ ҳид янги ёпилган нон ва тинч ухлаётган гўдук ҳидидир. Дунёда кузатиётган турли вазиятлар, глобал муммомлар озиқ-овқат хавфзилигини асосий масалага олиб чиқаётган ҳозирги даврда бу жуда аҳамиятлидир.

Донин борнинг нони бор. У хотиржам яшашга ҳажди. Зотан, дунёдаги энг яхши, ўхшаш йўқ ҳид янги ёпилган нон ва тинч ухлаётган гўдук ҳидидир. Дунёда кузатиётган турли вазиятлар, глобал муммомлар озиқ-овқат хавфзилигини асосий масалага олиб чиқаётган ҳозирги даврда бу жуда аҳамиятлидир.

Донин борнинг нони бор. У хотиржам яшашга ҳажди. Зотан, дунёдаги энг яхши, ўхшаш йўқ ҳид янги ёпилган нон ва тинч ухлаётган гўдук ҳидидир. Дунёда кузатиётган турли вазиятлар, глобал муммомлар озиқ-овқат хавфзилигини асосий масалага олиб чиқаётган ҳозирги даврда бу жуда аҳамиятлидир.

Донин борнинг нони бор. У хотиржам яшашга ҳажди. Зотан, дунёдаги энг яхши, ўхшаш йўқ ҳид янги ёпилган нон ва тинч ухлаётган гўдук ҳидидир. Дунёда

Бир бўлсак – ягона халқмиз, бирлашсак – Ватанмиз!

ДУНЁДАГИ ЭНГ УЛУГ ЭЗГУЛИК

ЖАҲОН САҲНИДА ЎЗГАЛАРГА ҚАРАМ БЎЛМАЙ, ЎЗ ЮКИНИ ЎЗИ КЎТАРИБ ЯШАШ ЗАВҚИ, ГУРУРИ БОШҚАЧА!

Қутлибека РАҲИМБОЕВА,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган
маданият ходими

Президентимизнинг Ватанимиз мустакилликка эришган күтугу кунин тантанали нишонлашга тайёргарлик кўриш ҳақидаги қарори эълон килинди. Шитоб билан ўтётгандан исчан кунларимиз уфқида энди 53 рақами ёлқиндан бошлади. Кутилган байрам бўлса-да, барибир миллат озодлиги, Ватан мустакиллиги билан боғлик бўлгани учун ўзача бир хаяжон билан қарши оламиз. Камбизида “Ишқилиб, тинчлигимизга кўз тегмасин”, деган ўй ўтди. “Тоҳ тошли-тиканли, гоз гул-гулзорли ўйлардан ўтиб, ўттиз уч баҳорни қадамлаб ўтапмиз”, деган шукронга, “Бу ётига ҳам Аллоҳ бизни кўлласин, меҳнаткаш халқимиз роҳатда яшасин” тарзидаги тилак, “Адолатли сиёсатимиз, жозибали, мазмундор қадриятларимиз, спорт, санъат, фандаги ютуқларимиз боис, дунё бизни танияпти, тан оляпти”, деган фарх, гурур туйгулари коришиб кетади. Бу байрам қадрини яҳам терарнок англаш учун кўлимизга “мустакил давлат” деган улуг, бебоҳ ёрликин олган унтутилмас санадан бўён ўтган давларни эслай бошлаймиз.

Истиқлонинг илк кунлари биз — бир гурух ижодкорларни даврага йигишган. Ўнда ўн нафар ёш ижодкорга “Истиқол қасидаси”ни ёзиш айтилганди. Максад мустакиллик қадрини халқимизга англаштиш эди. Ёдик, қасиданинг менга ажратилган қисми “Бошинг тошдан бўлсин, хуррият энди”, деб туғалланган эди. Эътирозлар бўлди.

“Кўтилесканинг сатрлари қасидадаги қўтариликни кайфият, тантанали руҳни тушрик юборади”, деган фикр айтилди. Аммо мен “Озодлик ҳаётинг энг катта эзгулиги, лекин озод яшаш — осон яшаш, дегани эмас, бу ҳақиқатни бошиданоқ халқимиз онгига синдиришимиз керак”, дедим. Кўлловчилик топлиди ва қасидага менинг ҳам “Хуррият, қўйналиб кетарсан, қўйналиб кетарсан биз билан” сатри билан бошланган сатрларим қўшилиб чоп этилди. Нима демокриман? Ўтётган ўттиз уч илеклини ўйлаб, ўзига беадат ўзукрал байтди.

Мен ўша аёл — Кўтилекага, ажадаш экан, қўшилиб кўзда севинч ёшларим билан замонамизни, уни оддий одамлар учун ҳам яхши имконлар маконига айлантирган инсонларни дуо қўйдим. Аслида, бу шураноника ҳам күшдай учиб келмадик. Барчамиз яхши биладиган машақатлари ҳам тогли.

Ўтган ёз бошларида эди, Қорақалпогистоннинг Беруний туманида яшайдиган синглим қўнгироқ қилиб қолди.

— Ола, кўшиним ўн яшар неварасини операция қилидигани Тошкентга кетди. Чилонзордаги жарроҳлик марказига бораракан. Кам таъминланган оила бўлганини учун операция ҳаражатлари давлат ҳисобдан қопланар экан. Тошкентта ѡч кими йўқ, узоқ йўл бўлгани учун онласидагилар ҳам йўқлай олмаса керак. Ҳабар олиб туринг, — деди.

Телефон орқали топиб бордим. Дарҳақиқи, болакайнинг юрагида жиддий нуқсон бор. Бир ҳафтадик тайёргарликдан сўнг жарроҳлик амалиёти ўтказилди, тўрт соат давом этган операциядан тўрт-беш кун ўтгач, иш кўрганинда ҳансираф нафас олайтган Жавоҳирлар ҳам менинг эрта ҳазон бўлган укмага қисматдан бўларни мурдабор.

Жавоҳирлар ҳам менинг эрта ҳазон бўлган укмага қисматдан бўларни мурдабор.

— Бу савоб ишларнинг бошида тургандардан бир умр миннатдорман. Иккни

ичиндан дарёдай тошиб келяпти...”, дегим келади.

Фарона вилоятининг Кува тумани менга яқинроқ, институти битиргач, бир Акбаробод кишлогоғида муаллимилик кылганман. Шу кишлодга Хилолахон Усмонова деган боғча мудириси бор. Эр Шухратжон чорвачилик билан шугулланади. Юртимиздаги минглаб оддий оиласларнинг бири. Уларнинг уч фарзанди бор. Нарис-бериши етти-саккиз йоралигида тўнгичи Шоҳжоҳон Тошкент давлат юридик Шоҳжоҳон Фаронга давлат университетини, аввал Фаронгадаги Темурбеклар мактабидаги ўқиган кенжаки Шоҳинур Ички ишлар академиясини тутади. Ҳозир бўндай оиласлар ҳар

юрган банди: “Э, опа, ёғочни стулга боғлаб кўйиб, шу ўқиди, деса, ўқиверади, пули бўйса, бас...”, деганди.

Эҳтимол, бугун шу тарздаги иллатлар ичидаги яшаганимизга ишонилар, аммо эрта-индин — мустакилликнинг кирқ, эллик ийилларидаги авладор бу гапларга чўпчак сифатида қараиди!

Озодлик — дунёнинг энг улуг эзгулиги. Бу гапимни тақрорлашдан чарчамайман. Эзгулик ҳосилдор тупроққа

зиёдининг номи оқланди...”. Уларнинг калтакланган, конталаш, мажрух жисмлари аллақачон тупроққа кўшилиб кетган. Лекин руҳлари чирқираб юргамаганди? Улар ҳам адолатдан умидвор эмасиди? Айниска, қулини нима, ҳурлик нималарига эртароқ англагани ва фожиали қисматларига муайян даражада шу англаш сабаб бўлгани боис, эҳтимолки, бугун ўттиз учга кирайтган озодлик неъматларидаги ўзарининг ҳақлари кўпроқдир... Шу боис, жадидларни, уларнинг гояларини халқча танитиш йўлида қилинадиган барча саъй-ҳараратларга истиқол дарахтнинг чиройи мевалари, деб қарасак, тўғри бўлади.

Қадр ҳақида ўйлаганимиз келиди. Шу йил баҳор ўрталарида Оила ва хотин-қизлар давлат кўмитаси вакилларидан иборат делегация Турсиянинг Истанбул, Бурса шаҳарларидан бўлди. Турли сабаблар билан ўша мамлакатда яшаттган аёллар орасида сайёр кабуллар ташкил килиниши. Уч юзга яхин юртдош хотин-қизнинг муаммолар ўрганинида. Баъзиларига ҳуқуқий, баъзиларига тибий, баъзиларига моддий ёрдам кўрсатилиди. Ватанинг ўзига эътишмаган маблаби бўйлам, сарсон юрганларнинг бир нечтагина ҳам олди. Ҳамма оғирликлар нима учун зиммага олинапти, нега бу қийинчиликларга пешвуз борпимиз? Чунки ўз озодлигига эришган, бирорга қарамағимламалакат ўз фуқароларини ўзида ҳам, ташқарида ҳам ҳимоя қилали, деган бебаҳо бир таомони ямалда кўрсатиш учун. Бу миллат фуқароларининг тақдирли энди бегоне шамоллар чорхасидан қолиб кетмаслигини, уларнинг эгаси борлигини намоён қилиш учун. Тақдир тақозоси билан хориқда яшаттган ўзбекистонлик ҳотин-қизларнинг бу ташрифлардан сўнг ерил олдида бир қадар кўкси кўтарилини бор гап. Атрофидагиларда “Буларнинг орқасида давлат бор”, деган ҳайқим, эҳтимолки, хурмати

затида ўзига эътироф этасидан бир неча марта оширок бўлшини аниқ. Нима бўлгандай, жаҳон саҳнасида бирорининг қўлига, қўзига термилмайдиган, юзига сарғаймайдиган, ўз юкини ўзи кўтариб яшашга қодир миллат бўлиб яшашнинг завқи бўшқача, гурури бўшқача!

Ана шу гурур, суръ завқи учун минг жон бўйса, тиксанг арзиди. Минг маҳшакатларга чидасанг арзиди. Истиқол байранда шунчаки куонов учун заҳматлар, кашfiётлар, яхжаликни соҳасидами, саноатдами, сайёхлиқдами, умуман, ҳаётни ҳаракатга келтиришни барча жабхалар учун заҳматлар, кашfiётлар, яратиқлар, бунёдкорликлар имтиҳони. Мен ҳар бир юртдошимиз мана шу кутугу арафа кунлари ўзини яна бир ўз имтиҳон олдида турган маъсулиятни талабдай ҳис килишини жуда истардим.

Ҳозиргача ёзганларимни ўқиб, сатрларда мен билак изма-из келаттган бирор

**ГАЗЕТАДАГИ МАТЕРИАЛПАРНИ ЛОТИН ЁЗУВИГА
АСОСЛАНГАН ЎЗБЕК АЛИФБОСИДА ЎҚИШ УЧУН
МАЗКУР QR-КОДНИ СКАНЕР ҚИЛИНГ.**

“Янги Ўзбекистон” ва “Правда Востока” газеталари таҳририяти” ДМ

МУАССИС:
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Салим ДОНИЁРОВ

Қабулхона: (71) 233-56-33 Девонхона ва эълонлар: (71) 233-70-98 E-mail: info@yuz.uz Веб-сайт: www.yuz.uz: (71) 233-47-05

Таҳририятта келган кўлъёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифа қайтилмайди. Газетанинг етказиб берилши учун обунчи расмийлаштирган ташкилот юваборади.

Газета таҳририят композитор марказида саҳифаланди. Газетанинг полиграфик жижадидан сифати чоп этилишига “Kolorpak” МЧЖ масъул.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рекорд билан рўйхатла олинган.

Нашир индекси — 236. Буюртма — 2612.

4126 нусхада босилди. **Қоғоз бичими A2.**

Баҳоси келишилган нарҳда.

“Kolorpak” МЧЖ босмахонасида чоп этилди.

Босмахона манзили: Ўзбекистон, 100060.

Тошкент, Янги шаҳар кўчаси, 1-а ўй.

Босмахона телефони: (78) 129-29-29

Навбатчи муҳаррир: Жонибек Алижонов
Мусаҳҳи: Шерзод Маҳмудов
Дизайнер: Зафар Рӯзив

Манзилимиз:
100060, Тошкент шаҳри,
Шаҳрисабз кўчаси, 85-йй

ЎзА якуни — 21:05 Топширилди — 23:45